

42. Killoran A. et al. (eds.) Moving on: international perspectives on promoting physical activity. – London, 1995.
43. Martens R. Influence of Participation and Motivation on Success and Satisfaction in Team Performance. – «Research Quarterly», 1970. – № 4. – R. 510–518.

DOI 10.31392/NPU-nc.series 15.2021.1(129).13

Матвієнко О.В.
професор, доктор педагогічних наук
завідувачка кафедри педагогіки і методики початкового навчання
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
Степаненко Л. М.
доцент, доктор педагогічних наук проректор з науково-педагогічної та виховної роботи
Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв
Височан Л. М.
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фахових методик і технологій початкової освіти
ДВНЗ Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Височан З. Ю.
аспірант, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Чорна Г. В.
викладач кафедри дошкільної та початкової освіти, Запорізький національний університет
Максимчук І. А.
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізичного виховання, спорту та здоров'я людини,
Маріупольський державний університет

МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Моделювання мети навчання й виховання майбутнього вчителя фізичної культури відображено в кваліфікаційній характеристиці, що визначає вимоги до рівня підготовки фахівця. Вони визначені характером професійних і соціальних функцій і завдань, які повинні розв'язувати випускники вищих навчальних закладів. У процесі навчання необхідно прагнути, щоб педагогічна діяльність набула в свідомості студента соціальну значущість і стала для нього особистою цінністю. Удосконалення професійної педагогічної підготовки майбутніх учителів фізичної культури передбачає цілеспрямовану й систематичну роботу з формування властивостей й якостей особистості, знань, умінь, навичок, що відповідають характеру вимог до педагогічної діяльності. Вивчення наявних у педагогічній теорії і практиці надбань дало змогу розробити модель розвитку педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури у професійній підготовці. У моделі передбачено формування розвитку педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури у три послідовні етапи: мотиваційний, діяльнісний та рефлексійний. Розроблена модель містить такі основні компоненти: мету, методологічні підходи, принципи, зміст, форми, методи, освітні технології, педагогічні умови формування, критерії, показники, рівні та діагностику розвитку педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури.

Ключові слова: моделювання, майбутній учитель, фізична культура, заклади вищої освіти, формування особистості, послідовні етапи.

Матвиенко Е. В., Степаненко Л. М., Височан З. Ю., Височан Л. М., Черная А.В., Максимчук И. А. Модель развития педагогического мастерства будущих педагогов в процессе профессиональной подготовки. Моделирование цели обучения и воспитания будущего учителя физической культуры отражено в квалификационной характеристике, определяющей требования к уровню подготовки специалиста. Они определены характером профессиональных и социальных функций и задач, которые должны решать выпускники высших учебных заведений. В процессе обучения необходимо стремиться, чтобы педагогическая деятельность приобрела в сознании студента социальную значимость и стала для него личной ценностью. Совершенствование профессиональной педагогической подготовки будущих учителей физической культуры предусматривает целенаправленную и систематическую работу по формированию свойств и качеств личности, знаний, умений, навыков, соответствующих характеру требований к педагогической деятельности. Изучение имеющихся в педагогической теории и практике достижений позволило разработать модель развития педагогического мастерства будущих учителей физической культуры в профессиональной подготовке. В модели предусмотрено формирование развития педагогического мастерства будущих учителей физической культуры в три последовательных этапа: мотивационный, деятельностный и рефлексивный. Разработанная модель содержит следующие основные компоненты: цель, методологические подходы, принципы, содержание, формы, методы, образовательные технологии, педагогические условия формирования, критерии, показатели, уровни и диагностику развития педагогического мастерства будущих учителей физической культуры.

Ключевые слова: моделирование, будущий учитель, физическая культура, учреждение высшего образования, формирования личности, последовательные этапы.

Olena Matviienko, Liudmyla Stepanenko, Zoryana Vysochan, Lesja Vysochan, Hanna Chorna, Iryna Maksymchuk.

A model for the development of future teachers' pedagogical skills in the process of professional training. The modeling of the purpose of education and upbringing of a future physical culture teacher is reflected in the qualification characteristic that determines the requirements for the level of training of a specialist. They are determined by the nature of professional and social functions and tasks that graduates of higher educational institutions must solve. In the process of learning, it is necessary to strive for the pedagogical activity to acquire social significance in the student's mind and become a personal value for him. The improvement of vocational pedagogical training of future physical culture teachers provides purposeful and systematic work on the formation of properties and qualities of the personality, knowledge, abilities, skills corresponding to the nature of requirements to the pedagogical activity. The study of achievements in the pedagogical theory and practice made it possible to develop a model for the development of pedagogical skills of future physical culture teachers in vocational training. The model provides for the formation of the pedagogical skills development of future physical culture teachers in three consecutive stages: motivational, activity, and reflexive. The developed model contains the following main components: purpose, methodological approaches, principles, content, forms, methods, educational technologies, pedagogical conditions of formation, criteria, indicators, levels, and diagnostics of future physical culture teachers.

Keywords: modeling, future teacher, physical culture, institutions of higher education, personality formation, sequential stages.

Постановка проблеми. Поняття «модель» є відображенням ідеального втілення можливих або майбутніх практичних реалізацій складного процесу. В рамках педагогіки, на думку В. Міхєєва, воно включає три поетапні компоненти: гносеологічний (проміжковий), загальнометодологічний (планування й оцінювання суб'єктів та об'єктів педагогічного процесу на різних етапах) та психологічний (втілення закономірностей у процесі діяльності) [1 с. 8]

Моделювання освітнього процесу або його окремих компонентів – поняття історичне. На думку Г. Давиденко [2, с. 221], «історично склалися різні підходи до моделювання освітніх систем. Найвідоміші з них – традиційна (Ж. Капель, Д. Равіч, Ж. Мажо), розвивальна (В. Рубцов, В. Давидов), раціоналістична (Б. Скіннер, П. Блум), феноменологічна (К. Роджерс, А. Маслоу). Дж. Холт, Ф. Клейн, Л. Бернар пропонували розширити модель освіти за межі спеціальних інституцій (школи, ВНЗ) і цим заклали розуміння освіти як відкритої, нечітко окресленої системи» [2, с. 221].

Аналіз актуальних досліджень. В контексті розвитку ПМ майбутнього вчителя фізичної культури нам цікаві погляди дослідників на цю проблему. Так, В. Папуча [3] відводить важливе місце процесу моделювання: «При подальшій операціоналізації категорії «педагогічна майстерність» ми зазнаємо тих самих труднощів, що й під час спроби розв'язання засобами сучасної обчислювальної техніки певної задачі, сформульованої в неявному виді. І там, і тут більшість методів точних наук не підходять. Проте, в обох ситуаціях рішення можна одержати, використавши метод моделювання: створити модель явища або процесу, що відображає сукупність наших поглядів на нього і відкоригувати відповідно достовірних фактів. Після чого використовувати створену модель для визначення критеріїв і показників, а також для прогностичних висновків» [4, с. 35]. Науковець С. Пільова [5] у процесі дослідження динаміки розвитку ПМ майбутніх учителів фізичної культури пропонує використовувати такі методики діагностики: «картку самооцінки; тест комунікативних умінь; методика оцінки вольових якостей; методику діагностики лідерських якостей; діагностика комунікативної толерантності; тести конфліктостійкості, на визначення ступеня самостійності; методику самооцінки рівня онтогенетичної рефлексії Н. Фетіскіна; математичну статистику» [5, с. 33]. **Мета статті** полягає в теоретичному обґрунтуванні моделі розвитку педагогічної майстерності майбутніх педагогів у процесі професійної підготовки.

Виклад основного матеріалу. Поняття моделі є міждисциплінарним і згідно з тлумачним і філософським словником означає ідеальну сутність (взірець), що втілюється або може втілитись на практиці в будь-якій царині й відображає абстрактну схему реальності або її частини. Як правило, втілення моделі на практиці завжди в прикінцевому результаті передбачає втрати ефективності, обмеження реаліями життя втілення ідеальних сутностей тощо. Наприклад, рубіжне діагностування будь-якого студентського колективу, згідно з ідеальною моделлю, має відповідати 100% абсолютній ефективності, тоді як за аналізами успішності студентів ВДПУ та ХНУ воно складає 90-95 %, що вважається нормою.

На етапі планування експерименту в референтних групах важливо з'ясувати співвідношення понять «система», «модель», «проект». Проаналізувавши найновіші джерела й здобутки в цій царині, ми дійшли висновку, що система – найзагальніше методологічне й концептуальне поняття. Воно передбачає врахування:

- а) нових законодавчих актів щодо реформ вищої освіти, фізичної культури та спорту;
- б) інтегративних чинників, що об'єднують власне методичні, соціальні, культурні й особистісні умови (на сучасному етапі – це відкрита особистість, нелінійність освітнього процесу, незперервність освіти («освіта впродовж життя»), гуманізація, глобалізація, інформатизація тощо);
- в) проектування, моделювання й розроблення авторських підходів до модифікації навчально-виховного (за новою термінологією – освітнього процесу) з перевіркою ефективності.

Модель – це гіпотетичне, науково обґрунтоване, абстрактне (ідеальне), але ще не перевірене практикою нове втілення методів, прийомів, заходів щодо найбільш ефективного досягнення освітньої мети.

Проект – це обмежений в часі комплекс експериментальних заходів та часткових реформ, що мають на меті практично обґрунтувати на базі референтних груп за час виконання дисертаційного дослідження доцільності й валідності нової моделі й підсилити актуальність нової системи освіти, зокрема в царині підвищення ПМ серед майбутніх учителів фізичної культури. Для нашого дослідження важливою є думка В. Сластьоніна [6], який вважає професіограму моделлю педагогічної діяльності, що дає можливість передбачати конкретні шляхи, засоби, методи, критерії професійної підготовки й становлення особистісних морально-педагогічних якостей, необхідних для виконання професійних функцій [6].

Поділяючи погляди дослідників [7, с.54], вважаємо обґрунтованим використання поняття моделі як ідеального образу розвитку педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури в процесі професійної підготовки,

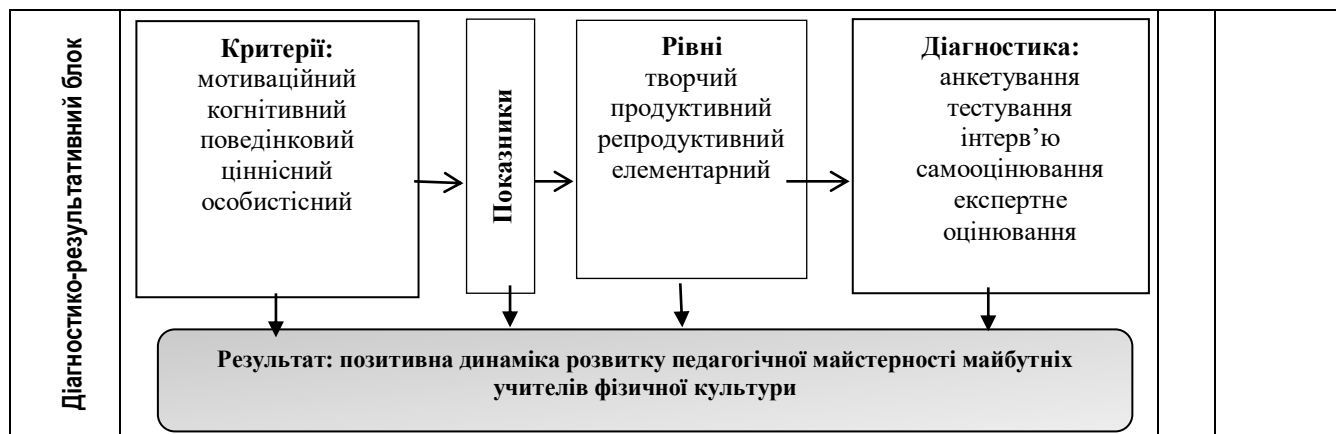

Рис. 1. Модель розвитку педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури в процесі професійної підготовки

В цій моделі передбачено етапи розвитку педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури в процесі професійної підготовки: мотиваційний, діяльнісний і рефлексивний. Розроблена модель включає такі основні компоненти: цільовий блок, що містить мету; до складу теоретико-методологічного блоку входять методологічні підходи, принципи; змістово-технологічний (містить зміст, форми, методи, освітні технології, компоненти, етапи); діагностико-результативний – критерії, показники, рівні і діагностика розвитку педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури.

В основі моделі логічно переплетені мета розвитку педагогічної майстерності, педагогічні умови, методологічні підходи і дидактичні принципи цього процесу, зміст навчальних дисциплін, система методів форм і засобів навчання, критерії, показники та рівні і діагностика розвитку педагогічної майстерності і результат.

Охарактеризуємо блоки розробленої педагогічної моделі. У першому цільовому блоці моделі визначено мету цього процесу: розвиток педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури. Адже саме вона є основним вектором напрямку усього подальшого моделювання, їй підпорядковуються решта компонентів моделі.

Відповідно до моделі і базуючись на результатах констатувального експерименту, нами було визначено й обґрунтовано у попередніх підрозділах педагогічні умови розвитку педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури в процесі професійної підготовки, а саме: створення позитивної мотивації студентів до оволодіння ними педагогічною майстерністю; забезпечення цілісності, неперервності й системності змісту розвитку педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури; використання новітніх освітніх технологій для розвитку педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури.

У теоретико-методологічному блоці розташовано методологічні підходи і загальнодидактичні принципи досягнення поставленої мети.

Концептуальними засадами розвитку педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури були такі методологічні підходи: акмеологічний, аксіологічний, діяльнісний, системний, культурологічний, компетентнісний, особистісний.

Головною акмеологічною проблемою є аналіз того, як відбувається рух шляхом самовдосконалення, як відбувається формування професійної спрямованості, розвиток здібностей до діяльності, стимулювання розвитку професійної компетентності. До вершин майстерності акмеологія відносить такі фактори саморуку: суб'єктивні (мотиви, спрямованість, здібності, професійні дії та вміння), об'єктивні (середовище, яке може бути більш чи менш продуктивним), суб'єктивно-об'єктивні (пов'язані з іншими людьми).

Отже, використання акмеологічного підходу до розвитку педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури дає змогу спрямувати студента на самовдосконалення, саморозвиток та просування майбутнього випускника від однієї вершини професійного, духовно-морального та фізичного розвитку до іншого.

Аксіологічний підхід (В. Абрамов, С. Ансімов, В. Блюмкін, В. Дьомін, С. Дробницький, О. Здравомислов, О. Івін, М. Каган, Т. Проховська, С. П'янзін, М. Розов, Л. Столович, В. Тугарінов, К. Хруцький, М. Чавчавадзе) проголошує людину найвищою цінністю суспільства і самоціллю суспільного розвитку та дає змогу вивчати явища (у тому числі і педагогічні) з точки зору закладених у них можливостей задоволення потреб людини. Саме ця обставина зумовила його вибір як методологічної основи дослідження процесу розвитку педагогічної майстерності.

Реалізація аксіологічного підходу забезпечує переведення, трансформацію певних соціально-значущих цінностей на рівень конкретних ціннісних пріоритетів особистості та дає змогу в умовах цілеспрямованої організації діяльності сформувані професійно важливі якості особистості майбутнього вчителя фізичної культури, його ціннісне ставлення до оточуючого світу і самого себе. Цей підхід дозволяє розглядати питання розвитку та вдосконалення педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури на різних вікових етапах онтогенезу особистісної зрілості: від професійного самовизначення, одержання професійної освіти до самоактуалізації в професійній діяльності [8-27].

Діяльнісний підхід ґрунтується на теоретичних положеннях концепції Л. Виготського, О. Леонтьєва, Д. Ельконіна, П. Гальперіна, які розкривають основні психологічні закономірності процесу навчання і структуру навчальної діяльності учнів з урахуванням загальних закономірностей онтогенетичного вікового розвитку дітей і підлітків.

Діяльнісний підхід виходить з положення про те, що психологічні здібності людини є результатом перетворення зовнішньої предметної у внутрішню психічну діяльність шляхом послідовних перетворень. Таким чином, особистісне, соціальне, пізнавальне розвиток учнів визначається характером організації їх діяльності, в першу чергу навчальної.

Основна ідея цього підходу полягає в тому, що головний результат освіти – не окремі знання, вміння і навички, а

здатність і готовність людини до ефективної та продуктивної діяльності в різних соціально-значущих ситуаціях.

З позицій культурологічного підходу (В. Гура, А. Погодіна, І. Балхарова, Є. Фортунатова, І. Колмолгорова та ін.), розвиток педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури відбувається в процесі інтеріоризації культурних цінностей, загальнолюдського змісту і створення нових цінностей. Культурологічний підхід спрямовує змістовий компонент педагогічної діяльності майбутнього вчителя фізичної культури на розвиток здатності особистості до самовизначення в меті, змісті, засобах і результатах зовнішнього формування та внутрішнього розвитку загальноосвітньої діяльності.

Системний підхід – це підхід, за якого будь-яка система розглядається як сукупність взаємопов'язаних елементів. Уміння побачити завдання всебічно, проаналізувати безліч рішень, з єдиного цілого виділити складові або, навпаки, з розрізнених фактів зібрати цілісну картину, – допомагатиме не лише на заняттях, а й у звичайному житті.

Діагностико-результативний блок запропонованої моделі містить у собі критерії розвитку педагогічної майстерності, відповідні показники і рівні, а також методи діагностики ефективності розвитку педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури. У цьому блоці висвітлено прогнозування бажаного і очікуваного результату, а саме – позитивної динаміки розвитку педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури.

Висновки. Вивчення наявних у педагогічній теорії і практиці надбань дало змогу розробити модель розвитку педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури у професійній підготовці. У моделі передбачено формування розвитку педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури у три послідовні етапи: мотиваційний, діяльнісний та рефлексійний.

Розроблена модель містить такі основні компоненти: мету, методологічні підходи, принципи, зміст, форми, методи, освітні технології, педагогічні умови формування, критерії, показники, рівні та діагностику розвитку педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури.

Література

1. Михеев В. И. Моделирование и методы теории измерений в педагогике [текст]: – 3-е изд., стереотип. / В. И. Михеев. – М.: КомКнига, 2006. – 200 с.
2. Давиденко Г. В. Теоретико-методичні засади організації інклюзивного навчання у вищих навчальних закладах країн Європейського Союзу : Дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / Давиденко Ганна Віталіївна ; НАПН України Ін-т вищої освіти. – Київ, 2015. – 410 с.
3. Папуча В. М. Формування педагогічної майстерності майбутнього вчителя фізичного виховання в процесі фахової підготовки. Дис...канд. пед. наук. – 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Володимир Миколайович Папуча. – Запоріжжя – 2010. 272 с.
4. Остроумова Н. В. Некоторые вопросы оптимизации обучения в высшей школе США // Сборник научных трудов. – 1985. – Вып.258. – С. 166–179.
5. Пільова С. Г. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до організаційної діяльності / С. Г. Пільова // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. – 2013. – № 2. – С. 31-36
6. Слостенин В. А. Педагогика профессионального образования / Слостенин В. А. – М. : Академия, 2006. – 368 с.
7. Сергієнко Л. П. Практикум з теорії і методики фізичного виховання [Текст] / Сергієнко Л.П. – Харків: ОВС, 2007. – С. 50-58.
8. Демченко І.І., Максимчук Б.А., Протас О. Л., Козій О. М., Демчишина О. В., Сагач О. М., Плетеницька Л. С., Максимчук І. А. Динаміка розвитку педагогічної майстерності та взаємодія факторів її формування / Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Серія № 15. Науковопедагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. – Київ : Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2020. – Випуск 1 (121) 20. – с. 114 (С. 34-39)
9. Максимчук Б., Максимчук І. Освітні технології розвитку педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури / Традиції та інновації в сучасній педагогічній діяльності: європейський вимір. Збірник наукових праць за матеріалами науково-практичної конференції. Ізмаїл: РВВ ІДГУ. 2019. 96 с. (С. 50-52)
10. Максимчук І. А., Малихін А. О., Демченко І. І., Височан Л. М., Філоненко Л. В., Білозерська Г.О., Лісниченко Ю.М., Максимчук Б. А. Структура педагогічної майстерності у контексті інтровертних характеристик фахівця / Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Серія № 15. Науковопедагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. – К. : Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2019 – Випуск 12 (120) 19. – 123 с. (С. 82-89)
11. Бабій І. В., Максимчук Б. А., Малихін А. О., Сивохоп Е. М., Короткіх М. А., Грицун Ю.М., Маляр Н. С., Максимчук І. А. Історичні передумови розвитку педагогічної майстерності / Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Серія № 15. Науковопедагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. – К. : Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2019 – Випуск 11 (119) 19. – 191 с. (С. 12-18)
12. Максимчук Б. А., Овчарук В. В., Карасевич С. А., Овчарук В. Г., Петришин П. В., Шкірта М. І., Трифан О. М., Максимчук І. А. Педагогічна майстерність майбутніх учителів фізичної культури як предмет наукових досліджень / Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Серія № 15. Науковопедагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. – К. : Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2019 – Випуск 11 (119) 19. – с. 191 (С. 129-134)
13. Максимчук Б. А. Аналіз нормативно-правової бази підготовки майбутніх учителів фізичної культури в контексті розвитку їхньої педагогічної майстерності / Б. А. Максимчук // Педагогічний альманах: збірник наукових праць : – Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2019. Випуск 41. – С. 106-112.

14. Максимчук Б. А. Педагогічна майстерність учителів фізичної культури як предмет наукових досліджень / Б. А. Максимчук // Таврійський вісник освіти : – Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2019. № 2 (66). – С. 12-22.
15. Максимчук Б. А. Сучасний стан розвитку педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури / Б. А. Максимчук // Наук. часоп. Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. пр. – Київ, 2019. – Вип. 3 (111) 19. – С. 92–97.
16. Рабійчук С. О., Ребрина А. А., Максимчук Б. А., Максимчук І. А. Система ціннісних орієнтацій професійної діяльності волонтера / Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія. – 2019. – Випуск 57. -208 с. (С. 137-144)
17. Максимчук Б. А. Використання новітніх освітніх технологій розвитку педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури / Актуальні проблеми вищої професійної освіти. VII Міжнародна науково-практична конференція 22 березня 2019 року / Національний авіаційний університет, Київ, 2019. С. 89-90 <http://kpppo.nau.edu.ua/files/Konfer2019.pdf>
18. Максимчук Б. А., Максимчук І. А. Формування елементів педагогічної майстерності у майбутніх соціальних працівників : Навчальний посібник / уклад.: Максимчук Б. А. – Вінниця, 2019. – 99 с.
19. Демченко І. І., Максимчук Б. А., Протас О. Л., Предик А. А., Височан Л. М., Плетеницька Л. С., Литвиненко В. А., Максимчук І. А. Структурне різноманіття педагогічних здібностей учителя початкової школи / Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науковопедагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. – Київ : Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. – Випуск 2 (122) 20. – 203 с. (С. 40-47)
20. Максимчук І. А., Сагач О. М., Демченко І. І., Фурдуй С. Б., Максимчук Б. А., Протас О. Л., Межиловська Л. Й., Кузько Е. О. Саморозвиток у контексті формування педагогічної майстерності майбутнього вчителя / Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науковопедагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. – Київ : Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. – Випуск 2 (122) 20. – 203 с. (С. 88-95)
21. Bakhmat, N., Maksymchuk, B., Voloshyna, O., Kuzmenko, V., Matviichuk, T., Kovalchuk, A. ... Maksymchuk, I. (2019). Designing cloud-oriented university environment in teacher training of future physical education teachers. *Journal of Physical Education and Sport*, 19 (4), 1323-1332.
22. Maksymchuk, I., Maksymchuk, B., Frytsiuk, V., Matviichuk, T., Demchenko, I., Babii, I. ... Savchuk, I. (2018). Developing pedagogical mastery of future physical education teachers in higher education institutions. *Journal of Physical Education and Sport*, 18 (2), 810–815.
23. Максимчук Б. А., Овчарук В. В., Галайдюк М. А., Литвиненко В. А., Башавець Н. А., Кахіані Ю. В., Худицька Х. М., Овчарук В. Г. МОДЕРНІЗАЦІЯ ІНФРАСТРУКТУРИ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ / Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науковопедагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. – Київ : Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. – Випуск 8 (128) 20. – с.196 (С. 102-111)
24. Максимчук Б. А., Швець І. Б., Вишнівська Н. В., Гончар Г. І., Шальов А. С. ДУАЛЬНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦЯ В РАМКАХ ПЕДАГОГІЧНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ / Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науковопедагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. – Київ : Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. – Випуск 7 (127) 20. – с.186 (С. 109-119)
25. Гончарук В. А., Гомотюк О. Є., Плетеницька Л. С., Звоздецька В. Г., Ланчуковська Н. В., Хапіна О. В., Чиж А. Г., Максимчук І. А. Програма педагогічної практики у контексті оволодіння основами педагогічного спілкування / Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науковопедагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. – Київ : Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. – Випуск 5 (125) 20. – 169 с. (С. 43-49)
26. Сагач О. М., Корняк В. С., Прокопчук В. І., Дідух І. Я., Плетеницька Л. С., Демченко І. І., Максимчук І. А., Максимчук Б. А. МОТИВАЦІЯ ТА УМОВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ / », 017 «Фізичне виховання і спорт» – (Наказ Міністерства освіти і науки № 886 від 02.07.2020). Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науковопедагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. – Київ : Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. – Випуск 3 (123) 20. – 178 с. (С. 125-131)
27. Паска М. З., Демченко І. І., Максимчук Б. А., Зубаль М. В., Шапаренко І. Є., Мироненко С. Г., Звонар В. В., Максимчук І. А. Характеристика сучасного стану розвитку педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури в процесі професійної підготовки / », 017 «Фізичне виховання і спорт» – (Наказ Міністерства освіти і науки № 886 від 02.07.2020). Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науковопедагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. – Київ : Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. – Випуск 3 (123) 20. – 178 с. (С. 106-113)

Reference

1. Mikheiev, V.I. (2006). Modeling and methods of the measurement theory in pedagogy. 3rd ed., stereotype, 200.
2. Davydenko, H.V. (2015). Theoretical and methodological principles for the organization of inclusive studies in higher educational institutions of the countries of the European Union. PhD thesis. NAPS of Ukraine Institute of higher education. Kyiv, 410.
3. Papucha, V.M. (2010). Formation of pedagogical skills of the future teacher of physical education in the process

of vocational training. *PhD thesis*. Zaporizhzhya. 272.

4. Ostroumova, N.V. (1985). Some issues of optimizing education at the US higher school. Collection of scientific works, 258. 166–179.
5. Piliova, S.H. (2013). Preparation of future physical culture teachers for organizational activities. Physical education, sports and culture of health, in the modern society, 2. 31-36.
6. Slastenin, V.A. (2006). Pedagogy of vocational education, 368.
7. Serhiienko, L.P. (2007). The practical work in the theory and methods of physical education. Kharkiv, 50-58.
8. Demchenko I. I., Maksymchuk B. A., Protas O. L., Koziy O. M., Demchishina O. V., Sahach O. M., Pletenytska L. S., Maksymchuk I. A. (2020). Dynamics of development of pedagogical skills and interaction of factors of its formation. Scientific Journal of M.P. Drahomanov National Pedagogical University, 15. Scientific-pedagogical problems of physical culture (physical culture and sport), 1 (121) 20. 114 (34-39).
9. Maksimchuk B., Maksimchuk I. (2019). Educational technology of pedagogical skill development at future teachers of physical culture. Traditions and innovations in modern pedagogical activity: European dimension. Collection of scientific works on the materials of the scientific and practical conference. Ismail, 96. (50-52).
10. Maksymchuk I. A., Malikhin A. O., Demchenko I. I., Vysochan L. M., Filonenko L. V., Bilozerska H.O., Lisnichenko Y.M., Maksymchuk B. A. (2019). Structure of pedagogical skills in the context of introverted characteristics of the specialist. Scientific Journal of M.P. Drahomanov National Pedagogical University, 15. Scientific-pedagogical problems of physical culture (physical culture and sport), 12 (120) 19, 123 (82-89).
11. Babiy I. V., Maksymchuk V. A., Malykhin A. O., Syvokhop E. M., Korotkikh M. A., Grytzun Y.M., Maliar N. S., Maksymchuk I. A. (2019). Historical prerequisites for pedagogical skills development. Scientific Journal of M.P. Drahomanov National Pedagogical University, 15. Scientific-pedagogical problems of physical culture (physical culture and sport), 11 (119) 19, 191. (12-18).
12. Maksymchuk B. A., Ovcharuk V. V., Karasevich S. A., Ovcharuk V. H., Petryshin P. V., Shkirta M. I., Trifan O. M., Maksymchuk I. A. (2019). Pedagogical skill of physical culture future teachers as a subject of scientific research. Scientific Journal of M.P. Drahomanov National Pedagogical University, 15. Scientific-pedagogical problems of physical culture (physical culture and sport), 11 (119) 19, 191 (129-134).
13. Maksymchuk B. A. (2019). Analysis of the legislative framework for training of future teachers of physical culture in the context of the development of their pedagogical skills. Pedagogical almanac: collection of scientific works. Kherson, 41. 106-112.
14. Maksymchuk B. A. (2019). Pedagogical skill at teachers of physical culture as a subject of scientific research. Tavriyskyi bulletin of education. Kherson, 2 (66), 12-22.
15. Maksymchuk B. A. Modern state of development of pedagogical skill of physical culture future teachers. (2019). Scientific Journal of M.P. Drahomanov National Pedagogical University, 15. Scientific-pedagogical problems of physical culture (physical culture and sport), 3 (111) 19. 92-97.
16. Rabiychuk S. O., Rebryna A.A., Maksymchuk B. A., Maksymchuk I. A. (2019). The system of value orientations of professional activity of the volunteer. Scientific notes of Mykhailo Kotsyubynskyi Vinnitsa State Pedagogical University, Series: pedagogy and psychology, 57. 208. (137-144).
17. Maksymchuk B. A. (2019). Using the Latest educational technologies for the development of pedagogical skills of future teachers of physical culture. Topical Problems of Higher Vocational Education. Kiev, 89-90 <http://kpppo.nau.edu.ua/files/Konfer2019.pdf>
18. Maksymchuk B. A., Maksymchuk I. A. (2019). Formation of elements of pedagogical skill in future social workers. Tutorial. Vinnitsa, 99.
19. Demchenko I. I., Maksymchuk B. A., Protas O. L., Predyk A. A., Vysochan L. M., Pletenytska L. S., Lytvynenko V. A., Maksymchuk I. A. (2020). Structural variety of pedagogical abilities at primary school teacher. Scientific Journal of M.P. Drahomanov National Pedagogical University, 15. Scientific-pedagogical problems of physical culture (physical culture and sport), 2 (122) 20. 20. (40-47).
20. Maksymchuk I. A., Sahach O. M., Demchenko I. I., Furdyk S. B., Maksymchuk B. A., Protas O. L., Mezhiловska L. Y., Kuzko E. O. (2020). Self-education in the context of the formation of pedagogical skills of the future teacher. Scientific Journal of M.P. Drahomanov National Pedagogical University, 15. Scientific-pedagogical problems of physical culture (physical culture and sport), 2 (122) 20. 203 (88-95).
21. Bakhmat, N., Maksymchuk, B., Voloshyna, O., Kuzmenko, V., Matviichuk, T., Kovalchuk, A. ... Maksymchuk, I. (2019). Designing cloud-oriented university environment in teacher training of future physical education teachers. Journal of Physical Education and Sport, 19 (4), 1323-1332.
22. Maksymchuk, I., Maksymchuk, B., Frytsiuk, V., Matviichuk, T., Demchenko, I., Babii, I. ... Savchuk, I. (2018). Developing pedagogical mastery of future physical education teachers in higher education institutions. *Journal of Physical Education and Sport*, 18 (2), 810–815.
23. Maksymchuk, B. A., Ovcharuk, V.V., Halaydiuk, M.A., Lytvynrnko, V.A., Bashavets, N.A., Kakhiani, Yu.V., Khudytska Kh.M., & Ovcharuk, V.H. (2020). Modernization of the infrastructure of the national physical education system. Scientific Journal of M.P. Drahomanov National Pedagogical University, 15. Scientific-pedagogical problems of physical culture (physical culture and sport), 8 (128) 20. 196 (102-111).
24. Maksymchuk, B.A., Shvets, I.B., Vyshnivska, N.B., Honchar, H.I., & Shaliyov, A.S. (2020). The dual training of a specialist within a pedagogical institution of higher education. Scientific Journal of M.P. Drahomanov National Pedagogical University, 15. Scientific-pedagogical problems of physical culture (physical culture and sport), 7 (127) 20. 186 (109-119).
25. Honcharuk, V.A., Homotiuk, O.Ye., Pletenytska, L.S., Zvozdetska, V.H., Lanchukovska, N.V., Khapina, O.V., Chyzh,

A.H., & Maksymchuk I.A. (2020). The program of pedagogical practice in the context of mastering the basics of pedagogical communication. Scientific Journal of M.P. Drahomanov National Pedagogical University, 15. Scientific-pedagogical problems of physical culture (physical culture and sport), 5 (125) 20. 169 (43-49).

26. Sahach O.M., Korniat, V.S., Prokopchuk, V.I., Didukh, I.Ya., Pletenytska, L.S., Demchenko, I.I., Maksymchuk I.A., & Maksymchuk B.A. (2020). Motivation and conditions for the development of pedagogical skills in the process of vocational training. Scientific Journal of M.P. Drahomanov National Pedagogical University, 15. Scientific-pedagogical problems of physical culture (physical culture and sport), 3 (123) 20. 178 (125-131).

27. Paska, M.Z., Demchenko, I.I., Maksymchuk B.A., Zubal, M.V., Shaparenko, I.Ye., Myronenko, S.H., Zvonar, V.V., & Maksymchuk I.A. (2020). Characteristics of the current state of the pedagogical skills development of future physical culture teachers in the process of vocational training. Scientific Journal of M.P. Drahomanov National Pedagogical University, 15. Scientific-pedagogical problems of physical culture (physical culture and sport), 3 (123) 20. 178 (106-113).

DOI 10.31392/NPU-nc.series 15.2021.1(129).14
УДК: 796.01:159.9

Молочко А.С.
Начальник команди штатної національної
збірної команди України з боксу
Національний університет фізичного виховання і спорту України, м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ ТА АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЖІНОЧОГО БОКСУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ МІЖНАРОДНОГО СПОРТИВНОГО РУХУ

В статті розглядаються історичні передумови та основні етапи розвитку жіночого боксу в світі. Показано тривале негативне відношення провідних міжнародних спортивних організацій та громадськості до ідеї розвитку і популяризації жіночого боксу. Розглянуті основні етапи розвитку жіночого боксу в світі та вивчені процеси, які передували включенню жіночого боксу в програму Олімпійських ігор. Проаналізовані важливі проблеми, які сьогодні виникають під час багаторічної підготовки жінок-боксерів та охарактеризовані ключові відмінності структури їх змагальної діяльності у порівнянні із чоловіками. Розглядаються підходи, щодо побудови процесу багаторічного вдосконалення в жіночому боксу і можливість використання при цьому фундаментальних напрацювань, що були зроблені під час підготовки чоловіків. Вказується на необхідність наукового обґрунтування та розробки концептуальної моделі розвитку жіночого спорту за сучасних умов міжнародного спортивного руху. Розглядаються особливості підготовки жінок в боксі з урахуванням їх біологічних та психологічних особливостей. Наведені данні досліджень щодо можливого негативного впливу занять боксом на організм жінки та її репродуктивне здоров'я.

Ключові слова: міжнародний спортивний рух, жіночий бокс, змагальна діяльність, система спортивних змагань, спортивна підготовка, професійний бокс, аматорський бокс.

Молочко А. С. Особенности становления и актуальные проблемы развития женского бокса в современных условиях международного спортивного движения. В статье рассматриваются исторические предпосылки и основные этапы развития женского бокса в мире. Показано длительное негативное отношение ведущих международных организаций и общественности к идее развития и популяризации женского бокса. Рассмотрены основные этапы развития женского бокса в мире и изучены процессы, которые предшествовали включению женского бокса в программу Олимпийских игр. Проанализированы важные проблемы, которые сегодня возникают в процессе многолетней подготовки женщин-боксеров и охарактеризованы ключевые отличия структуры их соревновательной деятельности в сравнении с мужчинами. Рассматриваются различные подходы к построению процесса многолетнего совершенствования в женском боксе и возможность использования при этом фундаментальных разработок, которые были сделаны во время подготовки мужчин. Указывается на необходимость научного обоснования и разработки концептуальной модели развития женского спорта в современных условиях международного спортивного движения. Рассматриваются особенности подготовки женщин в боксе с учетом их биологических и психологических особенностей. Приведены данные исследований относительно возможного негативно влияния занятий боксом на организм женщин и их репродуктивное здоровье.

Ключевые слова: международное спортивное движение, женский бокс, соревновательная деятельность, система спортивных соревнований, спортивная подготовка, профессиональный бокс, любительский бокс.

Molochko A. Features of the formation and problems of the development of women's boxing in the modern circumstances of the international sports movement. The article considers the historical background and the main stages of development of women's boxing in the world. The long-term negative attitude of leading international sports organizations and the public to the idea of development is shown. The main stages of development of women's boxing in the world are considered and the processes that preceded the inclusion of women's boxing in the program of the Olympic Games are studied. The data of the process of formation of professional women's boxing in the USA and the main key events that determined the further development of women's boxing in the world are presented.

The important problems that arise today during the long-term training of women boxers are analyzed and the key differences in the structure of their competitive activities in comparison with men are characterized. Approaches to building a process of long-term improvement in women's boxing and the possibility of using the fundamental developments made during the training of